

EGY REJTÉLYES KISGRAFIKÁRÓL

FERY ANTAL alkotásjegyzékében az 1664. sorszám alatt szerepel az 1984-ben készült, itt bemutatott fametszet, melynek képét a Király Zoltán gyűjteményében lévő – tulajdonosa szerint befejezetlen – próbanyomat alapján közöljük.

A négy füzetben korábban megjelent opuslista III. részében Farkas István „Moll Titus”-ként jelezte a kisgrafika tulajdonosát és ez az adat szerepel a 2005-ben megjelent, javított kiadásban is.

Egyetlen pillantás is elegendő ahhoz, hogy megállapítsuk: a kisgrafikán nem a Moll Titus név szerepel és jelenleg ismeretlen gyűjtő részére készíthetett. A három szögesdrót egyikén kuporgó, mozgást érzékeltető madáralakkal a művész bizonyára utalni kívánt a megrendelő személyére, sorsára. Az ábrázolás jelentését, a tulajdonos személyét – sajnálatunkra – napjainkban egyetlen gyűjtőtársunk sem tudta meghatározni.

Emlékezve a néhány Fery mester humorára, grafikáiban rejtőző szellemességére, feltehető, hogy ezen a lapon is velős mondanivaló rejtőzik. Kérjük ezért Olvasóinkat, hogy amennyiben valaki a „rejtély” megfejtéséről tudomással bír, közölje ezt szerkesztőségünkkel.

Soós Imre

MAORI LEÁNY A NOTRE DAME ELŐTT

Írásunk címe meglehetősen meglehetősen megdöbbentheti az olvasót, aki joggal teszi fel a kérdést: Hogyan kerül a Földgolyó túlsó oldaláról, Polinéziából, ez a mezítlábas bennszülött nő a franciák 800 éves kincse, a párizsi Miasszonyunk temploma elé? A válasz a közölt rézmetszet bal alsó sarkában lévő szignó adja. Alkotója, Vén Zoltán grafikusművész ugyanis előszeretettel emeli át műveibe híres képzőművészeti alkotások egy-egy részletét. Humoros helyzetet teremtve ezzel túllép az ex libris tulajdonosának igényén, aki ezzel csupán egy korábbi úticéljáról kívánt megemlékezni.

Alma Petz neve jól ismert hazánkban. Férjével sokszor járt Magyarországon, szívélyes barátság fűzte őket több művészünkhöz, gyűjtőhöz. Az 1921-ben született és 84 éves korában elhunyt tanárnő jó amatőr alkotóvolt. Százat is meghaladta kisgrafikáinak száma. Emellett 300-nál több, saját nevére készült könyvjegyet mondhatott magáénak. Ezek készítésére Európa legnevesebb grafikusait kérte fel és az általa megadott témák között olyan bizarr ötletek is szerepeltek, mint a klagenfurti sárkány, Nofretete portréja, vagy a villányi pincesor.

Párizsi útjaira emlékezve Vén Zoltánt könyvjegyen az ottani Notre Dame kisgrafikai megjelenítésére kérte fel. E célra a művész számára képeslapok tucatja állt rendelkezésre. Ezek egyikét korrekt módon fel is használta, hiteles képét részlemezbe

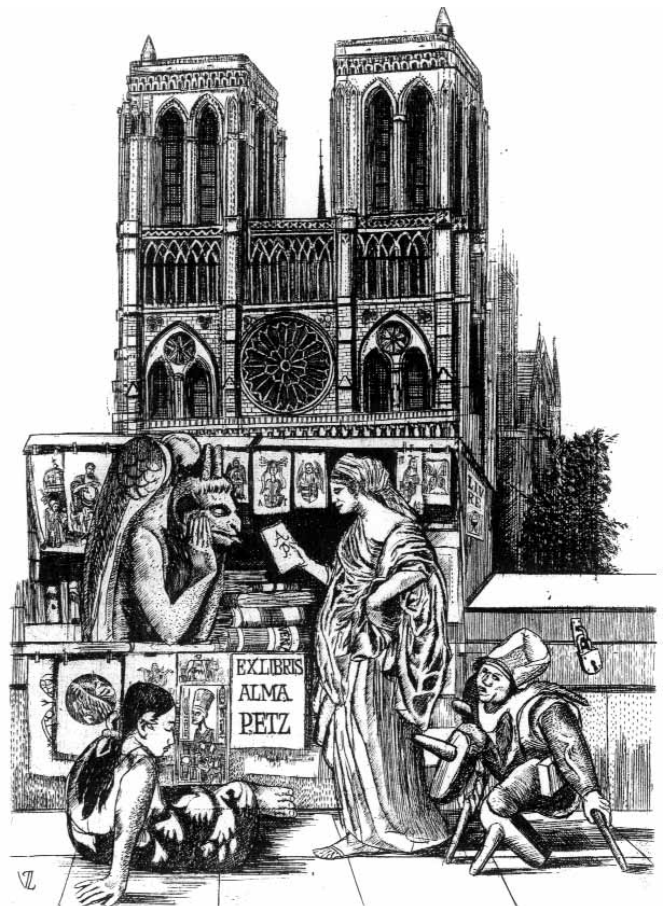
metszve a gótika e csodájának. Művésziünk azonban nem érte be ennyivel. A „dómépítés” után fantáziája vette át a szót és a Szajna-part közkedvelt könyvárusainak standját varázsolt az előtérbe. Az eladó – magyarított francia szóval: bukinista – nem párizsi polgár, hanem a székesegyház tornyán lévő, kőből faragott vízköpő szörnyek egyike.

Veled társalog az antik világ úrhölgye, aki a klasszicizmus francia festője: Poussin vásznáról került a képmezőbe. Az alku tárgyát képező grafika AP monogramja a megrendelőre utal, de az alkotó is jelen van. Finom ironia és humor mutatkozik a háttérben függő, magyar vonatkozású metszeteken, köztük látható Vén közkedvelt fogfájós Mona Lisája is.

Ebbe az idilli hangulatba robban bele a múltbakon járó koldus alakja. Az alkotó ezt idősebb P. Brueghel 1568-ban készült olajfestményéről kölcsönözte. (A Koldusok című, 18×21 cm-es kép nem messze a helyszíntől, a Louvre-ban látható.) A két torz-alak egymás felé irányuló, átlós helyzetének derűsebb ellentéte a hölgyek-alkotta átló, melynek súlypontját Tahiti leánya teszi ki. A virágmintás, piros szoknyás nő Gauguin festményén látható a Drezdai Képtárban. A francia művész ezt első polinéziai útján, 1891-ben festette. Képén eredetileg két nő szerepel. Két évvel később kis változtatásokkal Gauguin még egyszer megfestette a témát. Ez a mű Párizsban, az Orsay Múzeum tulajdonában van. Tahiti leányait mindkét képén testes alkattal szerepelteti. A magyar rézmetszeten a hölgy vékonyabb, nyilván a párizsi divatízlést követve.

Vén Zoltán most ismertett lapjának mérete: 15×10 cm. Az életmű katalógusában a 387. sorszám alatt szerepel. A tenyérnyi grafika számos gondolatot ébreszt, bizonyosságával annak, hogy nem a méret, hanem a művet létrehozó szellem tehet „csuda dolgokat”.

Soós Imre

Vén Zoltán rézmetszete, C2

Fery Antal fametszete, X2, Op. 1664 (1984)